

SLOVENSKO PLANINSTVO JE MED NAJRAZVITEJŠIMI NA SVETU

MOČNA, STABILNA ZVEZA DRUŠTEV ✓

ADI VIDMAJER

Slovensko planinsko društvo – prednik Planinske zveze Slovenije je bilo ustanovljeno 1893. leta s ciljem, »da se ohrani slovensko lice slovenskih gora«. Po dobrih sto letih življenja se planinska društva in njihova krovna organizacija po vsebini, razširjenosti in uspehih uvrščajo med vodilne planinske organizacije v svetu. Spremenjene družbene, ekonomske in socialne razmere narekujejo drugačne pogoje delovanja društev. To terja od nas, da se vprašamo, ki jih vsakodnevno prinaša življenje, lotimo zavzeto, odgovorno in odločno. Naša naloga bo nekoliko lažja, ker se ob tem napajamo iz spoznanj in izročil preteklosti. Odgovornost in obveznost, da ne napravimo doseženega, pa sta morda večji kot kdajkoli doslej.

Junija 2000 je delegacija Club Arc Alpine v Bruslju sprejel predsednik EU **Romano Prodi**. Planinsko zvezo Slovenije je zastopal njen predsednik **Andrej Brvar**. Ugotovljeno je bilo, da smo planinsko-alpsko med najbolj razvitimi državami na svetu.

Zelo pomembno je, da se slovensko planinstvo vključuje v Delovno skupnost planinskih zvez alpskih dežel »Club Arc Alpine«, kamor so včlanjene zveze Avstrije, Francije, Švice, Italije, Slovenije, Liechtensteina, Nemčije in Južne Tirolske. Zveza združuje 1,4 milijona članov, ki v alpskem svetu upravljajo s 1862 kočami.

Vsi ti in drugi zanimivi pokazatelji dokazujejo, da je PZS v evropskem in svetovnem planinskem prostoru še kako prisotna, in sicer ne samo z vrhunsko razvitim alpinizmom in gorsko reševalno službo, ampak tudi s planinskimi kočami, planinskimi potmi, razvitim planinskim vodništvom, sistematično planinsko vzgojo in z mladinsko komisijo, ki se prav tako kot ostali vključuje v evropski prostor. Gre torej za močno in stabilno zvezo, ki s svojimi delavci – organizatorji v več kot 50 komisijah in podkomisijah uresničuje zastavljen program PZS.

Ko smo v PZS obrnili list v leto 2000, smo opravili temeljit pregled in analizo opravljenega dela: pridobitev, izboljšav in pomanjkljivosti.

Zadovoljni s pozitivnimi učinki razvoja planinstva na Slovenskem ugotavljamo, da se število planinskih društev iz leta v leto veča. Število članov v posameznih planinskih društvih je sicer manjše (enodnevni izleti, manj nočitev), kar delno preseneča; po drugi strani pa se število obiskovalcev koč nenehno veča. V preteklem letu je bila po gorah skoraj polovica slovenskega prebivalstva.

V PZS se zavedamo, da je članarina vir, iz katerega se financirata osnovno delovanje in administracija v društvih, meddruštvenih odborih in planinski zvezi. Zato si bomo tudi v prihodnje prizadevali, da se bo število članov večalo, še predvsem med mladimi.

Na področju strokovnega izobraževanja smo dosegli zavidljive rezultate, saj smo pridobili veliko strokovnega kadra različnih profilov, a so potrebe po strokovnem kadru v planinskih društvih še vedno tako velike, da si

bomo še vnaprej močno prizadevali za še bolj sistematično in načrtno izobraževanje, ki bo v prid vsem planinskim društvom.

Zavedamo se tudi, da so mladi temelj in prihodnost planinske organizacije, zato jim je potrebno ponuditi kvalitetno mentorsko pomoč, strokovno usmerjanje in vse možnosti za izobraževanje. Prav zato podpiramo programe in ideje Mladinske komisije pri PZS. Mladinska komisija je tudi ena izmed komisij, ki zna mlade vključevati v vse strukture PZS; to pa ji tudi daje možnosti za večji razvoj.

Ko govorimo o planinskih kočah, se moramo zavedati, da so eden od ključnih elementov planinske dejavnosti. Niso samo gostinski objekti, v katerih lahko obiskovalci prenočijo, se nahranijo in odčejajo, ampak baza, ki omogoča logistično pokrivanje terena. Planinska društva, ki upravljajo s kočami, skrbijo tudi za planinske poti v okolici in za njihovo urejanje. Vsaka planinska koča je tudi obveščevalna točka v primeru nesreče (Gorska reševalna služba). Največ planinskih koč (še

Plošča Pavli Jesih ✓

Pod spominsko ploščo so položili ikebano in venček iz smrekovih vej.

Foto: Marjan Raztresen

Na planini Jasenje med Spodnjim in Zgornjim Martuljškim slapom nad Gozdom Martuljkom in pod močnim Špikom so sorodniki v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije in s sponzorsko pomočjo Mobitela letošnjega 30. septembra odkrili spominsko ploščo odlični alpinistki **Pavli Jesih**, katere stoletnice rojstva se bomo spominjali prihodnje leto. Ploščo so v prisotnosti približno 150 planincev, med katerimi je bilo tudi precej alpinistov, v izredno slabem deževnem vremenu odkrili minister za šolstvo in šport **dr. Lovro Šturm**, podpredsednik Planinske zveze Slovenije **Tone Škarja** ter nadvse uspešna alpinista **Viki Groselj** in **Tomaž Humar**. Govorci so v priložnostnih nagovorih poudarjali predvsem velika alpinistična dejanja Pavle Jesih. Podrobno bomo o tej slovesnosti poročali v prihodnji številki.

MDO PD	Št. PD	Članstvo	Ind.	Vodniki PZS		Mlad. odsek		Markacisti		Mar. odseki	Štev. plan. poti	Plan. koče	Koče GRS zav. bivaki	GRS Obveščevalna	GRS postaje		Gorski vodniki	AO	Član AO	Članstvo GN
				Pripravniki	Vodniki	Pripravniki	Vodniki	Pripravniki							Član. rešev.					
1. Dolenjske in Bele krajine	10	1932	108	23	7	4	32	15		5	80	2					2	6		
2. Gorenjske	22	13.530	100	170	25	12	74	73		19	230	55	6	62	10	376	31	10	168	
3. Koroške	16	6.940	97	104	5	7	39	53		12	58	12	1	21	1	32	1	5	33	
4. Ljubljanskega območja	40	10.653	93	179	42	11	121	59		13	112	19	1	7	1	91	26	9	99	
5. Kamniško - Bistriški	9	4.276	88	55	9	7	51	35		7	147	5	1	4	1	45	9	2	38	
6. Notranjska	12	1.712	98	6	7	4	19	14		9	74	4		-		1	1			
7. Zahodnodolenjske	5	954	105	10	2	4	12	13		4	31	4		-			-			
8. Podravja	24	8.213	94	150	8	14	175	44		14	102	11	1	17	1	26		4	106	
9. Pomurja	7	1.759	102	46	9	2	18	20		5	70	-		-			-			
10. Posočja	13	3.864	94	58	9	9	47	14		8	97	23	1	7	2	103	2	6	37	
11. Primorsko - notranjski	8	3.395	100	28	8	6	73	8		5	97	8	*	*	-			2	6	
12. Savinjske	45	10.418	98	137	57	18	102	100	34	22	177	27	2	6	1	43		5	42	112
13. Zasavja	15	6.484	88	95	22	11	98	61		12	108	16		-			1	6	21	
PZS	227	77.416 74.130	96	1061	210	104	861	509		135	1.383	182	12	123	17	716	71	52	556	

posebej v sredogorju) je bilo zgrajenih s prostovoljnimi delom planincev iz posameznih planinskih društev.

Planinske poti so označene na celotnem planinskem in gorskem območju Slovenije. Veliko pozornosti posvečamo potem, ki vodijo do planinskih koč. V novejšem času se pojavlja vprašanje lastništva poti in pristojnosti vzdrževalcev. Zaradi teh in podobnih problemov bo PZS nudila pravno pomoč društvom pri uveljavljanju služnosti hoje po teh poteh.

Alpinizem, športno plezanje in odpravarstvo v tuja gorstva pomenijo večplastno dejavnost, ki ima v slovenski zgodovini tradicijo, osnovne naravne pogoje, zaledje in vrh svetovne vrednosti. Poznavalci vedo, da so slovenski alpinisti zaznamovali dve desetletji v Himalaji. Več odprav in posameznikov je doseglo vrhunstvo.

Kljub vlogi, ki jo opravljajo PZS, meddruštveni odbori in planinska društva, pa je potrebno dodati, da smo organizirani planinci v tranziciji »potegnili krajši konec«. Amaterska društvena dejavnost je potisnjena na obrobje. V veliko primerih smo priča podržavljanju in privatizaciji društvenih zadev. Zato se bomo zavzemali za to, da se bo prostovoljno delo bolj cenilo in da v ljubiteljskem planinstvu ne bodo imele prednosti le tržne zakonitosti.

Planinska zveza Slovenije bo tudi vnaprej skrbela za to, da bo planinska kulturna tradicija, kamor prištevamo Planinski vestnik, Planinski muzej, Planinsko knjižnico, Planinsko založbo in drugo, obdržala svoje mesto v slovenskem prostoru.

Meddruštveni odbori planinskih društev (13) imajo nalogo povezovalca in koordinatorja med planinskimi društvi in Planinsko zvezo Slovenije. PZS se zaveda,

da bo razvoj planinstva hitrejši in bolj učinkovit, če bo delovanje planinskih društev, meddruštvenih odborov in PZS povezano in usklajeno. Večina meddruštvenih odborov že ima svoje programe in zelo uspešno sodeluje s PD in PZS. Da so vodila PZS resnično »prava stvar«, se že kaže v preobrazbi PZS, komisij in drugih organov znotraj PZS. Prepričani smo, da se bo delo, ki ga opravljamo v PZS, še obrestovalo v dobro nadaljnjemu razvoju planinstva na Slovenskem.

Obiskovalcem gora je nujno dati nekaj priporočil, ki so glede na število nesreč, ki se zgodijo v naših in tujih gorah, iz leta v leto bolj potrebna. Gre za psihofizično pripravljenost in opremljenost glede na težavnostno stopnjo vzpona posameznikov ali skupin.

Ker imamo v planinskih društvih že veliko vodnikov PZS, naj se skupine odpravljajo v gore pod njihovim strokovnim vodstvom. Da bodo izleti in pohodi varni in veseli, si pridobite informacije pri posameznih PD v svojem okolju. Prav je, da obiskovalcem gorā priporočimo tudi to, naj se poslužujejo dostopne vzgojne literature, kart in drugih pripomočkov.

V tem kratkem opisu nekaterih pomembnih postavk in izvečkov iz pred kratkim sprejetih Vodil PZS sem pripravil tudi poročilo, ki vsebuje številčni pregled aktivnosti članov po meddruštvenih odborih. Ta številčna analiza kaže, da je v PZS združenega izredno veliko amaterskega kadra, torej planincev, ki si vsak na svojem področju prizadevamo, da več kot stoletna planinska tradicija ne bo izumrla. Zato smo v Planinski zvezi Slovenije prepričani, da se ni bati za nadaljnji razvoj planinstva, kar kaže tudi sprejeta vizija razvoja planinstva na Slovenskem.

namesto komentarja

KOČE V SEZONI

Slovenski turistični delavci so zadovoljni z letošnjo turistično sezono, ki jim je pripeljala več gostov, ti pa so v turistične blagajne prinesli več denarja. Tudi gospodarji planinskih društev, ki so lastniki ali upravljalci planinskih koč, so po nekaj razmeroma suhih letih naposled večinoma zadovoljni z letošnjo poletno sezono, ki je bila lepa in ki jim je spet pripeljala toliko planinskih gostov, kot so jih pod njihove strehe prinašala nekdanja vroča poletja skupaj s poznimi pomladmi in zgodnjimi jesenmi.

Letošnje poletje so bile gore vključno s planinskimi kočami spet polne vsakršnih obiskovalcev, od čisto pravih planincev z dušo in telesom do turističnih izletnikov, ki do tega pohoda v gore menda še nikoli niso bili v takem svetu in torej niso vedeli, kam odhajajo in kaj lahko tam pričakujejo. Če so že bili primerno in številni celo izvrstno opremljeni, je marsikomu manjkalo marsikaj drugega, kar je njega dni ljudi vodilo v gore. Niso bili redki, ki niso mogli razumeti, da v kočah kraškega visokogorja nimajo kopalnic in pip, iz katerih bi tekla topla voda (pa saj še mrzle vode ni in niti pip!), da v planinskih jedilnicah ni mogoče dobiti tatarskega

bifteka in da kuharica ni pripravljena pripraviti zrezka z gobami.

Ali so se predvsem zaradi takih obiskovalcev ali nema- ra zaradi velike gneče predvsem ob lepih koncih tednov tudi nekateri oskrbniki in oskrbnice in njihovo osebje obnašali vzvišeno, oholo ali zadirčno, saj so bili takrat gospodarji situacije in bi kakšen enako zastavljen odgovor imel za posledico tudi pojasnilo, da za tisti večer pod to streho nimajo več prostora v sobah, ampak v najboljšem primeru le na klopi v jedilnici? Vsekakor so bile letos pritožbe obiskovalcev planinskih koč kar številne, pač v sorazmerju z obiski.

Še pred nekaj leti so planinski obiskovalci ocenjevali planinske kočice, njihovo domačnost in gostoljubnost osebja, cene v primerjavi s kakovostjo storitev in še kaj. Takšno ocenjevanje so ukinili, ker so se – kdo ve zakaj – imena oskrbnikov in koč tudi zaradi kupovanja glasov začela ponavljati in ker ni bilo več verjetno, da bi bile v slovenskih gorah dobre in odlične le tri ali štiri planinske postojanke. Morda bi bilo ocenjevanje vredno znova uvesti in si pred tem izmisлити načine in kriterije, ki bi dali pravo sliko s tega področja.

Tako bi tudi čisto pravi planinci vedeli, kaj lahko pričakujejo v koči, v katero so namenjeni, lahko bi se nekaterim kočam s izjemno neprijaznim osebjem izognili, povečalo bi se število obiskov v manj »modernih« gorskih predelih, oskrbovalci koč pa bi tudi vedeli, kje in zakaj je osebje nujno potrebno zamenjati.

Marjan Rastresen